

Vergaderjaar 2019–2020

26 399

Jaarrapportage procedureregeling Grote Projecten

Nr. 21

BRIEF VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 mei 2020

Hierbij biedt de vaste commissie voor Financiën u de jaarlijkse rapportage aan over de werking en toepassing van de Regeling Grote Projecten in 2019. De commissie heeft de jaarrapportage in haar procedurevergadering van 23 april 2020 vastgesteld. In artikel 21 van de Regeling Grote Projecten is vastgelegd dat de vaste commissie voor Financiën jaarlijks op de derde woensdag in mei (Verantwoordingsdag) een verslag uitbrengt over de werking en toepassing van de regeling.

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De griffier van de commissie,
Weeber

Jaarrapportage grote projecten over 2019

1 Kernpunten

- In totaal waren aan het eind van 2019 acht grote projecten in uitvoering. Voor drie daarvan (Mainport Rotterdam, Pantservoertuigen en HSL Zuid) is beëindiging van de grootprojectstatus voorzien.
- De Kamer heeft op 22 januari 2019 ingestemd met beëindiging van de grootprojectstatus van de projecten Ruimte voor de Rivier en Zandmaas en Grensmaas (Handelingen II 2018/19, nr. 43, item 13).
- De Kamer heeft op 9 april 2019 ingestemd met beëindiging van de grootprojectstatus van het project Ecologische Hoofdstructuur (Handelingen II 2018/19, nr. 72, item 9).

2 Opzet en achtergrond jaarrapportage 2019

Artikel 21 van de Regeling Grote Projecten luidt: «De vaste commissie voor Financiën brengt jaarlijks op de derde woensdag in mei een verslag uit aan de Tweede Kamer over de werking en toepassing van deze regeling in het voorafgaande kalenderjaar.»

In deze jaarrapportage geeft de commissie Financiën een overzicht van de werking en toepassing van de regeling over het kalenderjaar 2019. Ook enkele ontwikkelingen die zich na de rapportageperiode (het kalenderjaar 2019) hebben voorgedaan worden genoemd. Deze aanvullende informatie is actueel tot en met 18 maart 2020.

De jaarrapportages over de kalenderjaren 2004 tot en met 2018 zijn te vinden in Kamerstuk 26 399, nrs. 5 t/m 20. De opzet en indeling van de jaarrapportages zijn voor de onderlinge vergelijkbaarheid ieder jaar in grote lijnen hetzelfde gehouden.

3 Grote projecten in 2019

3.1 Aantal grote projecten en financiële omvang

Ultimo 2019 waren 8 grote projecten in uitvoering, waarvan er 3 in de beëindigingsprocedure verkeren (Mainport Rotterdam, Pantservoertuigen en HSL Zuid). De grootprojectstatus van de projecten Ecologische Hoofdstructuur, Zandmaas/Grensmaas en Ruimte voor de Rivier is in 2019 door de Kamer beëindigd. Tabel 1 laat de ontwikkeling zien van het aantal grote projecten sinds 2005. Tabel 2 biedt een overzicht van de budgetten van de projecten die ultimo 2019 onder de regeling vielen.

Tabel 1. Ontwikkeling aantal grote projecten

Jaar	Aantal grote projecten (per einde jaar)	Nieuwe grote projecten	Afgesloten grote projecten
2006	14	1	2
2007	13	1	2
2008	11	0	2
2009	9	0	2
2010	9	1	1
2011	9	1	1
2012	9	0	0
2013	10	1	0
2014	10	0	0
2015	11	1	0
2016	11	0	0
2017	10	0	1
2018	11	1	0
2019	8	0	3

Tabel 2. Budget per groot project (bedragen x € mln.)

Commissie	Groot Project	Budget	Peildatum ¹
DEF	Verwerving F-35	€ 4.766,5 ²	17-09-2019
DEF	Pantservoertuigen	€ 2.229,3	31-12-2016 ³
DEF	Onderzeeboten	Meer dan € 2,5 miljard ⁴	13-12-2019
I&W	HSL-Zuid	€ 7.281	30-06-2019
I&W	Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP-2)	€ 2.657	31-12-2019
I&W	Project Mainport Rotterdam	€ 1.298	30-06-2015
I&W	ERTMS	€ 2.433	30-06-2019
I&W	Hoogfrequent Spoorvervoer	€ 3.644	30-06-2019

¹ Meest actuele peildatum, zoals vermeld in voortgangsrapportages.

² Prijspeil 2019 (Kamerstuk 26 488, nr. 451). Dit budget is exclusief de negen aanvullende F-35 toestellen, waartoe het kabinet in 2019 heeft besloten. Deze vormen wel onderdeel van het groot project, maar waren nog niet verwerkt in het budget in de voortgangsrapportage van september 2019.

³ Dit project bestaat uit drie deelprojecten. Het deelproject Fennek, met een totaalbudget van € 197,6 miljoen is reeds in 2011 afgesloten.

⁴ Voor de financiering van de vervangende onderzeebootcapaciteit is een taakstellend levensduurkostenbudget voor investeringen plus exploitatie voor de levensduur van 30 jaar vastgesteld. Gedetailleerde informatie hierover is opgenomen in een commercieel-vertrouwelijke brief (Kamerstuk 34 225, nr. 24).

3.2 Voortgangsrapportages in 2019

In 2019 heeft de Tweede Kamer op basis van de Regeling Grote Projecten zeven voortgangsrapportages ontvangen.

Voor de grote projecten Mainport Rotterdam en Pantservoertuigen wordt aan eindevaluaties gewerkt. De eindevaluatie van het project HSL-Zuid is op 30 januari 2020 door de Kamer ontvangen (Kamerstuk 22 026, nr. 511).

Op grond van de Regeling Grote Projecten maken commissie en bewindspersoon afspraken over frequentie en verschijningstijdstip. De norm volgens de Regeling is: maximaal drie maanden na de peildatum van de rapportages.

In tabel 3 is de snelheid weergegeven waarmee de voortgangsrapportages na afloop van de rapportageperiode (peildatum) aan de Tweede Kamer werden aangeboden.

Tabel 3. Ontvangst voortgangsrapportages door de Tweede Kamer

Ontvangst	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Binnen afgesproken termijn	4 (20%)	3 (17%)	8 (50%)	8 (53%)	7 (46%)	3 (25%)	8 (57%)	6 (43%)	7 (54%)	11 (69%)	5 (33%)	6 (43%)	2 (28%)	2
Binnen 1 maand na termijn	8 (40%)	13 (72%)	7 (44%)	7 (47%)	8 (53%)	8 (67%)	5 (36%)	7 (50%)	6 (46%)	3 (19%)	9 (60%)	6 (43%)	5 (72%)	5
Meer dan 1 maand na termijn	8 (40%)	2 (11%)	1 (6%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (9%)	1 (7%)	1 (7%)	0	2 (13%)	1 (7%)	2 (14%)	0	0
Totaal	20	18	16	15	15	12	14	14	13	16	15	14	7	7

3.3 Accountantsrapporten in 2019

In artikel 13, lid 1, van de Regeling Grote Projecten staat: «*Bij voortgangsrapportages wordt periodiek, op basis van een nader te bepalen frequentie, doch ten minste één maal per jaar, een accountantsrapport gevoegd met een oordeel over de kwaliteit en volledigheid van de financiële en niet-financiële informatie in de voortgangsrapportage en over de beheersing en het beheer van het project*».

In lid 4 staat: «*Het accountantsrapport wordt als afzonderlijk document aan de Tweede Kamer gezonden, uiterlijk twee weken na verschijning van de voortgangsrapportage waarop het accountantsrapport betrekking heeft*».

Daarmee is de uiterlijke termijn waarop het accountantsrapport aan de Kamer moet worden aangeboden 3,5 maanden na de verslagperiode.

In 2019 heeft de Tweede Kamer bij vier grote projecten accountantsrapporten ontvangen.

Tabel 4. Ontvangst accountantsrapporten door Tweede Kamer (in maanden na verslagperiode)

Ontvangst	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
< 3,5 maanden	4	2	8	9	6	4	5	4	5	9	6	9	4	1
4 – 5 maanden	5	2	2	0	2	2	2	4	2	0	1	0	2	3
> 5 maanden	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	9	6	10	9	8	7	8	8	7	9	7	9	6	4

3.4 Behandeling rapportages grote projecten in 2019

De commissies kunnen voortgangsrapportages voor kennisgeving aannemen of ze behandelen door feitelijke vragen te stellen en/of ze te agenderen voor een overleg (algemeen overleg, wetgevingsoverleg of notaoverleg).

Over vier van de voortgangsrapportages zijn in 2019 feitelijke vragen gesteld. Over een voortgangsrapportage die in 2018 was ontvangen is in 2019 een schriftelijk overleg gevoerd.

Alle voortgangsrapportages zijn geagendeerd voor een algemeen overleg of een wetgevingsoverleg. Ook de Basisrapportage Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS), de Programmabeslissing ERTMS en de Feitenanalyse veranderende kostenramingen Hoogwater Beschermingsprogramma 2 (HWBP-2) zijn geagendeerd voor algemeen overleg. In de bijlage van deze evaluatie staat een overzicht van de behandeling per rapportage.

3.5 Wijzigingen grote projecten in 2019

In 2019 is verandering gekomen in de status van enkele grote projecten. De wijzigingen zijn hieronder beschreven. Ook ontwikkelingen die zich na de rapportageperiode (het kalenderjaar 2019) hebben voorgedaan komen aan bod. Onderstaande informatie is actueel tot en met 18 maart 2020.

Commissie Infrastructuur en Waterstaat (I&W)

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)

Op 6 februari 2018 heeft de Kamer ingestemd met de grootprojectstatus Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) ¹. In 2019 zijn de basisrapportage (Kamerstuk 32 404, nr. 92) en de 1^e voortgangsrapportage (Kamerstuk 32 404, nr. 93) aan de Kamer gezonden.

Eindevaluatie van het Project HSL Zuid

In de procedurevergadering van 10 april 2019 heeft de commissie I&W besloten de Minister van Infrastructuur en Waterstaat te verzoeken om een eindevaluatie over het Project HSL Zuid. Deze eindevaluatie is op 30 januari 2020 door de Tweede Kamer ontvangen (Kamerstuk 22 026, nr. 511) en de commissie I&W heeft op 18 maart 2020 een Lijst van vragen

¹ Handelingen II 2017/18, nr. 48, item 14

over de eindevaluatie grootprojectstatus HSL Zuid opgesteld (Kamerstuk 22 026, nr. 513).

Eindevaluatie van Project Maasvlakte Rotterdam (PMR)

De commissie I&W heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat verzocht om een eindevaluatie over het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR). De Minister heeft laten weten dat de eindevaluatie van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) in de tweede helft van 2019 wordt uitgevoerd².

Beëindiging grote projecten Ruimte voor de Rivier en Zandmaas/Grensmaas

De Kamer heeft op 22 januari 2019 ingestemd met beëindiging van de grootprojectstatus voor de projecten Ruimte voor de Rivier en Zandmaas/Grensmaas³.

Uitgangspuntennotitie groot project ERTMS

De Kamer heeft op 17 mei 2019 een Programmabeslissing ERTMS ontvangen⁴. Op 6 november 2019 heeft de commissie voor Infrastructuur en Waterstaat een geactualiseerde uitgangspuntennotitie voor het groot project ERTMS vastgesteld. De Staatssecretaris heeft hierop op 21 november 2019 een reactie gestuurd⁵. De uitgangspuntennotitie en de reactie van de bewindspersoon zijn op 4 maart 2020 in een algemeen overleg besproken (Kamerstuk 29 984, nr. 892).

Commissie LNV

Beëindiging groot project Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De commissie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft in de procedurevergadering van 20 februari 2019 besloten advies te vragen aan de commissie Financiën over beëindiging van de grootprojectstatus. De commissie Financiën heeft op 14 maart 2019 positief geadviseerd. De commissie LNV heeft in de procedurevergadering van 27 maart 2019 besloten een voorstel tot beëindiging van de grootprojectstatus Ecologische Hoofdstructuur aan de Voorzitter van de Tweede Kamer te zenden⁶. De Kamer heeft daar op 9 april 2019 mee ingestemd⁷.

Commissie Defensie

Beëindiging groot project Pantservoertuigen

In de procedurevergadering van 8 februari 2018 heeft de commissie Defensie voorgesteld de grootprojectstatus van het groot project Pantservoertuigen te beëindigen en besloten af te zien van verdere voortgangsrapportages. De commissie heeft de bewindspersonen van Defensie verzocht een eindevaluatie van het project op te stellen. De bewindspersonen van Defensie hebben laten weten dat deze evaluatie na voltooiing van het project in 2019 zal worden uitgevoerd.⁸

² Kamerstuk 24 691, nr. 130

³ Handelingen II 2018/19, nr. 43, item 14

⁴ Kamerstuk 33 652, nr. 65

⁵ Kamerstuk 33 652, nr. 75

⁶ Kamerstuk 30 825, nr. 219

⁷ Handelingen II 2018/19, nr. 72, item 9.

⁸ Kamerstuk 34 775 X, nr. 83

Verwerving F-35

In de procedurevergadering van 8 februari 2018 heeft de commissie besloten de rapportagefrequentie voor het groot project Verwerving F-35 te verlagen naar eenmaal per jaar. Ook heeft de commissie besloten toe te werken naar een nieuwe uitgangspuntennotitie. Op 7 februari 2019 heeft de commissie een gewijzigde uitgangspuntennotitie vastgesteld. Op 29 maart 2019 heeft de Staatssecretaris van Defensie, mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, laten weten deze uitgangspuntennotitie te hanteren als basis voor toekomstige voortgangsrapportages.⁹

Vervanging onderzeebootcapaciteit

Op 13 december 2019 heeft de Minister van Defensie een brief over de onderzoeksfase van het project vervanging onderzeebootcapaciteit aan de Kamer gestuurd¹⁰. De vaste commissie voor Defensie heeft besloten om na behandeling van de brief voorstellen voor een op te stellen uitgangspuntennotitie te bespreken.

⁹ Kamerstuk 26 488, nr. 448.

¹⁰ Kamerstuk 34 225, nr. 24

BIJLAGE 1.
GROTE PROJECTEN 2019

Ministerie	Groot project	Document	Kamerstuk	Peildatum	Verschenen op	Behandeld op	Behandelingwijze	Kamerstuk	Rapporteur
DEF	Verwerving F-35	20 ^e VGR incl. accountantsrapport	26 488, nr. 451	30-06-2019	17-09-2019	10-12-2019 04-02-2020	Feitelijke vragen Algemeen overleg	26 488, nr. 455 27 830 en 26 488, nr. 302	
	Pantservoertuigen Onderzeeboten	Geen rapportages ¹ Geen rapportages ²							
LNV	Ecologische Hoofdstructuur	Eindrapportage EHS	30 825, nr. 216		15-10-2018	12-02-2019	Algemeen overleg	33 576, nr. 144	
I&W	HSL-Zuid	42 ^e VGR	22 026, nr. 509	30-06-2019	10-10-2019	04-03-2020 idem	Algemeen overleg	29 984, nr. 795	
	Accountantsrapport bij 42 ^e VGR	22 026, nr. 510			24-10-2019				
	Mainport Rotterdam (PMR)	Negende Integrale Rapportage	24 691, nr. 131	31-12-2018	15-1-2019	29-05-2019	Algemeen overleg	31 409, nr. 250	
	HWBP-2	14 ^e VGR	32 698, nr. 41	30-06-2018	16-11-2018	14-01-2019 20-06-2019	Schriftelijk overleg Algemeen overleg	32 698, nr. 42 27 625, nr. 475	
		15 ^e VGR	32 698, nr. 43	31-12-2018	29-03-2019	14-06-2019 20-06-2019	Feitelijke vragen Algemeen overleg	32 698, nr. 46 27 625, nr. 475	
		Accountantsrapport bij de 15 ^e VGR	32 698, nr. 44		17-04-2019				
		Feitenanalyse veranderende kostenramingen	32 698, nr. 47			11-11-2019	Wetgevingsoverleg	35 300 XII en 35 300 J, nr. 83	
		16 ^e VGR	32 698, nr. 48	30-06-2019	01-10-2019	08-11-2019 11-11-2019	Feitelijke vragen Wetgevingsoverleg	32 698, nr. 49 35 300 XII en 35 300 J, nr. 83	
	ERTMS	10 ^e VGR incl. accountantsrapport	33 652, nr. 64	31-12-2018	26-04-2019	20-06-2019	Algemeen overleg	33 652, nr. 71	Remco Dijkstra, VVD
	ERTMS	11 ^e VGR	33 652, nr. 74	30-06-2019	29-10-2019	04-03-2020	Algemeen overleg		Van Aalst, PVV
	PHS	Basisrapportage Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)	32 404, nr. 92		26-04-2019	25-09-2019	Algemeen overleg	29 984, nr. 869	Ziengs, VVD
		1 ^e VGR	32 404, nr. 93	30-06-2019	03-10-2019	11-12-2019 04-03-2020	Feitelijke vragen Algemeen overleg	32 404, nr. 95	Ziengs, VVD

¹ De vaste commissie voor Defensie heeft in februari 2018 besloten af te zien van verdere voortgangsrapportages.

² Dit project verkeert nog in de onderzoeksfase en de Kamer heeft nog geen uitgangspuntennotitie vastgesteld. De Kamer wordt over dit project geïnformeerd conform het Defensie Materieel Proces (DMP).